

Flere og flere udskyder folkepensionen - og nye regler gør det mere attraktivt

Andelen, der har udsat deres folkepension til senere, er mere end fordoblet fra 2004 til 2016. Det viser en ny analyse fra ATP, som har fulgt udviklingen i udskydelse af folkepensionen – såkaldt opsat pension – siden indførelsen i 2004.

For at leve op til kravene om at kunne udskyde den livslange folkepension skal en folkepensionist (i 2016) arbejde mere end 750 timer om året (i gennemsnit 14 timer om ugen), og pensionen kan udsættes i maksimalt 10 år. Det gjorde 0,3 pct. af de 67-76-årige folkepensionister ved udgangen af 2004 og 3,3 pct. af de 65-74-årige ved udgangen af 2016, som det fremgår af Figur 1.

Ved at udskyde pensionen opnår pensionisten en højere fremtidig folkepension i form af en venteprocent. Om det samlet set er en økonomisk fordel har hidtil især været afhængigt af, hvor længe pensionisten forventer at leve, fordi den optjente venteprocent udbetales resten af livet. Det ændres der på med nye regler fra 1. juli 2018, som omtales sidst i nyhedsbrevet.

Udsættelsen sker især på de første alderstrin efter folkepensionsalderen. I 2016 var der således 9,7 pct. af de 65-årige, der havde udsat pensionen,

Figur 1 - Andel i pct. med opsat folkepension af de første 10 mulige folkepensionsårgange - 2004-2016

Note: Fra 2004 til 2006 blev folkepensionsalderen sænket fra 67 til 65 år. Derfor kan de beregnede andele for 2004 og 2005 ikke sammenlignes 1:1 med de resterende år, selvom beregningen er korrigeret for den ændrede pensionsalder.

Kilde: ATP's beregninger, 2018, på data fra Danmarks Statistik.

mens andelen blandt de 74-årige var 0,3 pct.

De fleste udsætter deres pension i en kortere periode – i gennemsnit 1,8 år pr. gang i 2016. Og omkring 25 pct. af personerne, der udsatte deres pension i perioden, gjorde det flere gange. De første forløb er typisk længere end de sidste.

Flere arbejder – og arbejder mere

Flere af dem, der har mulighed for at udsætte folkepensionen, arbejder videre, arbejder mere, og tjener mere, som det ses i Tabel 1.

Blandt de 10 første folkepensionårgange var der 98,3 pct. der modtog pension i 2004, mens andelen er faldet til ▶

Tabel 1 – Andel af de første 10 mulige folkepensionsårgange der arbejder – 2004-2016

År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Andel der modtager folkepension	98,3	98,0	97,9	97,7	97,4	97,1	97,0	96,8	96,7	96,6	96,5	96,2	96,1
Andel med opsat pension	0,3	0,8	1,1	1,4	1,7	2,0	2,3	2,4	2,6	2,7	2,9	3,0	3,3
Andel der har en positiv erhvervsindkomst	17,7	20,0	19,9	20,7	20,2	21,3	21,5	22,8	23,1	24,1	24,5	24,9	25,0
Median erhvervsindkomsten (2016-lønkroner) for dem med en positiv indkomst	40.964	43.780	53.130	56.304	70.333	68.700	78.194	77.019	87.398	83.211	89.470	96.128	98.624

Note: I erhvervsindkomsten indgår kun positive erhvervsindkomster, dvs. at negativ selvstændigindkomst ikke er medtaget. Summen af personer, der modtager pension og andelen, der har opsat deres pension, giver ikke nødvendigvis 100 pct., fordi nogle personer ikke har optjent retten til folkepension, og andre har ikke søgt om folkepension og dermed mistet retten til at opsætte deres folkepension (regler gældende før 2018).

Kilde: ATP's beregninger, 2018, på data fra Danmarks Statistik.

- 96,1 pct. i 2016. Det viser, at flere starter senere med at modtage deres folkepension.

Den arbejdende andel af de 65-74-årige er vokset jævnt siden 2004. I 2004 var der 17,7 pct., der arbejdede, og i 2016 var andelen steget til 25 pct. Medianindkomsten steg i samme periode fra 40.964 kr. til 98.624 kr. Så ikke alene arbejder en større andel, men de arbejder også i et større omfang.

I samme periode voksede andelen med en udskudt pension fra 0,3 pct. til 3,3 pct. I 2016 var der således kun omkring 1 ud af 8, som arbejdede, der også havde opsat deres pension. Det krævedes imidlertid, at man arbejdede et minimumsantal timer for at kunne udsætte sin pension – i 2016 krævedes det minimum 750 timer.

Mange arbejder men udsætter ikke pensionen

I Figur 2 er opgjort, hvor mange af dem, der arbejdede blandt de 65-74-årige i perioden 2008-2016, som også opfyldte timekravet gældende i 2016 på 750 timer.

I 2008 var der ifølge timeopgørelsen 19,6 pct. i alt, der arbejdede, og ud af dem var der 7,4 pct. point, der arbejdede og opfyldte timekravet for udsættelse, mens der var 1,7 pct. point, der udsatte deres pension. I 2016 var der 23,8 pct. i aldersgruppen, der arbejdede, 10,7 pct. point opfyldte timekravet, og 3,3 pct. point opsatte deres pension. Så selv om andelen, der arbejdede flere timer, er steget siden 2008, er der stadig over halvdelen af dem, der arbejdede, som ikke opfyldte timekravet i 2016.

Der kan være flere årsager til, at nogle vælger at arbejde mindre end de 750 timer, eller vælger ikke at udsætte deres pension, selvom de opfylder timekravet:

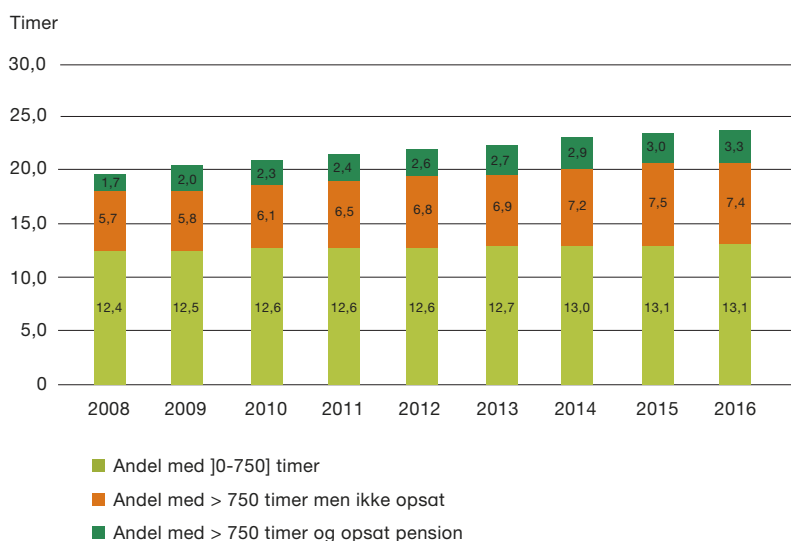
- Man forventer at leve kortere end den gennemsnitlige forventede restlevetid for mænd og kvinder, og derfor er det måske ikke en økonomisk fordel at udskyde sin pension.
- Man ønsker måske ikke at tjene mere end det tilladte bundfradrag på 60.000 kr. (2018), fordi man derefter bliver beskattet af indtægten, og dermed har man typisk for få timer til at opsætte pensionen.

- Man må tjene helt op til 322.500 kr. (2018) ved personligt arbejde, før det modregnes i grundbeløbet, hvilket kan være en anden årsag til, at man vælger at få pensionen udbetalt. Hvis grundbeløbet ikke udbetales, fordi man arbejder for meget, så bør man opsætte folkepensionen.
- Man kan måske ikke leve af arbejdsindtægten, hvilket kan være svært, hvis man fx "kun" arbejder omkring 1.000 timer.
- Man kan måske ikke få tilstrækkeligt med timer eller antallet af timer er ustabil, fordi man har et sæsonjob eller en tilkaldefunktion.

Analysechef i ATP, Michael Jørgensen, siger om de overvejelser, pensionister har skullet gøre sig:

»Der er så mange faktorer, der har indflydelse på den opsatte pension, at det kan være svært at gennemskue, hvad man får ud af at udskyde sin folkepension. Så selvom det måske ud fra et økonomisk perspektiv kan være en god ide for den enkelte at udskyde pensionen, skal man også huske at tage højde for, hvor længe man forventer at leve. Og ►

Figur 2 – Andel der arbejder fordelt på antal timer - og om man har opsat pensionen - 2008-2016

Note: Beregnet for de første 10 mulige folkepensionsårgange.

Kilde: ATP's beregninger, 2018, på data fra Danmarks Statistik.

te pensioner kan udbetales som et engangstillæg, over en tiårig periode eller livslangt som efter de hidtidige regler.

Analysechef Michael Jørgensen forudser øget interesse:

»De nye og mere fleksible udbetalingsformer må forventeligt få flere til at udsætte udbetalingen af deres folkepension i fremtiden, fordi det er lettere at se, hvad man får ud af at udsætte pensionen. Man behøver ikke i samme grad bekymre sig om, hvorvidt man lever længere eller kortere end gennemsnittet, da man nu kan få en del af pengene udbetalt som et engangstillæg og resten over en tiårig periode. Desuden indgår engangsbeløbet ikke i grundlaget for topskatten, og derfor kan det økonomisk bedre svare sig at udsætte pensionen,« siger Michael Jørgensen.

► selv hvis man forventer at blive gammel, så skal muligheden for at arbejde også være til stede, hvilket kan være svært for nogle. Trods de udfordringer, der kan være forbundet med at arbejde videre som pensionist, taler tallene deres tydelig sprog - de ældre vælger at arbej-

de mere, og flere og flere udskyder folkepensionen.«

Udsættelse gøres mere attraktiv fremover

Fra 1. juli 2018 er reglerne ændret for udsat folkepension. Fremtidige udsat-

Sådan har vi regnet

I denne analyse afgrænses populationen til de første 10 folkepensionsårgange, fordi man maksimalt kan opsætte i 10 år, og få opsætter derefter. Det vil sige aldersgruppen 67-76 år i perioden 2004-2005 – med folkepensionsalder på 67 år - og aldersgruppen 65-74 år i perioden 2006-2016. I opgørelserne indgår kun personer bosiddende i Danmark.

Arbejdsomfanget betragtes kun for perioden 2008-2016, da der ikke er brugbare timedata før 2008 til rådighed. Timedata findes kun for lønmodtagere, og derfor er der imputeret et timetal for selvstændige. Ved imputationen er anvendt en timeløn på 200 2016-lønkroner, svarende til en årsløn på 384.800

kr. i 2016. Det betyder en undervurdering af antallet af timer for selvstændige med høje timelønninger og vice versa for selvstændige med lave timelønninger. Fuld beskæftigelse på fuld tid svarer til 1924 timer årligt.

I erhvervsindkomsten indgår kun positive erhvervsindkomster, dvs. at negativ selvstændigindkomst ikke er medtaget.

Der er ikke 100 pct. overensstemmelse imellem en opgørelse af, hvem der arbejder, og hvem der har en positiv erhvervsindkomst, men tallene ligger meget tæt på hinanden.

Summen af personer, der modtager folkepension og andelen der har opsat

deres pension summer ikke til 100 pct., fordi nogle personer ikke har optjent retten til folkepension, og andre ikke har søgt om folkepension, og dermed mistet retten til at opsætte folkepensionen ifølge reglerne gældende før 2018.

Når vi opgør andelen der opsætter tæller vi alle forløb med, som har været opsat inden for året – ikke kun forløb der var opsat ultimo året. En person kan dog stadig kun tælle med én gang i opgørelsen, da populationen udgøres af individerne i aldersgruppen. Personer, der opsætter, men ender med ikke at opfylder timekriteriet, og i stedet får udbetalt engangsbetøbet, indgår i gruppen med opsat pension i det år de opsatte pensionen.

Sådan virker udsat folkepension

Når man når folkepensionsalderen, kan man vælge at udskyde – opsætte – tilbagetrækningen fra arbejdslivet til et senere tidspunkt og i stedet optjene et såkaldt ventetillæg, som betyder, at folkepensionen bliver højere resten af livet, når man en dag vælger at gå på pension.

Det er fra 1. juli 2018 ikke længere en betingelse, at man søger om at udsætte folkepensionen for at få ventetillægget, men har man søgt udsættelse af pensionen, følger Udbetaling Danmark med i, om man fortsat opfylder beskæftigelseskravet, der er en forudsætning for at opnå ventetillægget. Hvis man ikke opfylder beskæftigelseskravet, kan man i stedet få udbetalt et éngangsbeløb svarende til den folkepension, man kunne have fået. Men éngangsbeløbet udbetales kun, hvis man har indgivet ansøgning om opsat pension forud for beskæftigelsesperioden.

Før 1. september 2017, skulle man søge om folkepension, for at kunne opsætte sin pension. Fra 1. september 2017 skal ikke længere have søgt om folkepension, for at kunne opsætte pensionen, og man kan opsætte den med tilbagevirkende kraft. Man skal dog stadig huske at søge om folkepension, hvis man ikke vil opsætte.

Personer, der allerede får folkepension, kan også vælge at opsætte folkepensionen i en periode med væsentligt arbejde og sidenhen få pensionen forhøjet med ventetillæg. Betingelsen for at opnå højere folkepension er, at man i opsætningsperioden har indtægt ved personligt arbejde i mindst 750 timer i hvert kalenderår (i 2016). Ved indførelsen af opsat pension i 2004 var timekravet 1.500 timer, som 1. juli 2008 blev reduceret til 1.000 timer, som igen blev reduceret til 750 timer 1. januar 2014.

Mens pensionen er opsat, optjenes en venteprocent, der senere forhøjer folkepensionen. Man skal mindst udsætte pensionen i to måneder for at få ventetillæg. Man har mulighed for at opsætte sin folkepension, selvom pensionen har væ-

ret opsat én gang tidligere. Man kan højst opsætte sin folkepension i to perioder og højst 10 år i alt.

Når man efterfølgende ønsker at få sin folkepension udbetalt, skal man samtidig søge om at få udregnet og udbetalt venteprocenten. Udbetaling af ventetillæg for opsat pension var indtil 1. juli 2018 et livsvarigt tillæg, der ophører ved pensionistens død. Engangsbeløb, der træder i stedet for opsat pension, hvis beskæftigelseskravet ikke er opfyldt, kommer ikke til udbetaling efter dødsfald.

Beregning af ventetillæg før 1. juli 2018

Venteprocenten opgøres som forholdet mellem det antal måneder, pensionen har været opsat, og den gennemsnitlige middellevetid for mænd og kvinder i den pågældende tilbagetrækningsalder. Middellevetiden bekendtgøres af Beskæftigelsesministeriet i den årlige regulering af satserne. Ventetillægget beregnes ved at gange den beregnede folkepension med venteprocenten.

Det udsatte beløb beregnes på den måde, at man først beregner folkepensionen med de almindelige satser efter de almindelige beregningsregler. Hvis pensionstillægget eksempelvis reduceres på grund af andre indtægter, beregnes den opsatte folkepension ud fra det reducerede pensionstillæg.

Hvis man er 65 år og udskyder sin pension 1 år = 12 måneder, bliver den udbetalte folkepension forhøjet med et tillæg på 5 pct. i resten af levetiden. De 5 pct. beregnes ved at dividere opsætningsperioden på 12 måneder, med restlevetiden for en 66-årig på 224 måneder, og så gange med 100 for at få tallet i procent: $(12/224) \cdot 100 = 5,36$ pct., som før 1. juli

2018 blev afrundet til 5 pct. Efter 1. juli 2018 anvendes 2 decimaler.

Opsat pension fra 1. juli 2018

Ventetillæg optjent efter 1. juli 2018 kan udbetales på tre måder:

- En livsvarig månedlig forhøjelse af folkepensionen – svarende til udbetalingsformen før 1. juli 2018.
- Et højere månedligt tillæg til grundbeløb og pensionstillæg fordelt over 10 år i stedet for livsvarigt.
- Et éngangstillæg for grundbeløbet plus et højere pensionstillæg i 10 år.

Man kan ikke fortryde valget af udbetalingsform, når pensionsudbetalingen er startet. Hvis man ikke selv vælger udbetalingsform, får man det livsvarige ventetillæg. Valgmulighederne gælder kun for den del af folkepensionen, der opsættes efter 30. juni 2018. Har man opsat folkepension før denne dato, er tillægget for denne periode livsvarigt.

Ved udbetaling af éngangstillæg betales ikke topskat, men beløbet indgår i beregning af evt. boligstøtte (i én måned). Éngangstillægget påvirkes ikke af pensionistens eller ægtefælles indtægt. Det betyder, at en pensionist godt kan modtage éngangstillægget, selv om man på grund af fortsat høj arbejdsindtægt ikke er berettiget til grundbeløbet.

På følgende side på borger.dk kan man lave en vejledende beregning af sin venteprocent efter de nye regler:

<https://www.borger.dk/Handlingsside?selfserviceld=d16aa124-b77e-428f-8f02-89d1bffb39ae>

Kilder

Ældresagen – Værd at Vide 2018.
F&P 2011 – Arbejde i pensionsalderen

Nedenfor ses venteprocenten beregnet på baggrund af satsen i 2018 og ved forskellige antal år med opsat pension for en 65-årig i 2018:

2018-satser	Antal år opsat									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ventetillæg pct. (afrundet)	5	11	17	24	32	40	49	60	71	83